

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΛΛΕΜΕΡ

(Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.—Μετάφρασις Α. Β.)

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

IB'

Ἡ κυρία Δαργλάδ εἶχε νυμφευθῆ ἀνώτερόν τινα ἐπαρχιακὸν ὑπάλληλον. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ εἶχεν εἰσαχθῆ παρὰ τῇ μαρκησίᾳ Βιλλεμέρ, ὅτε αὕτη διέμενε τὸ θέρος εἰς ἐκτεταμένον τι κτῆμά της, ὅπερ εἶχε πωλήσει ἔπειτα ἵνα ἐξοφλήσῃ τὰ χρέη τοῦ πρεσβυτέρου της υἱοῦ. Ἡ κυρία Δαργλάδ εἶχε τὴν ἰδιοφυᾶ ἐκείνην φιλοδοξίαν, περιωρισμένην συνάμα καὶ ἐπίμονον, ἧς ἀξιοσημείωτα δείγματα παρέχουσι συνήθως αἱ γυναῖκες ὑπαλλήλων, μικρῶν ἢ μεγάλων. Ν' ἀναδειχθῆ ἵνα διακριθῆ, καὶ νὰ διακριθῆ ἢ ἀναδειχθῆ, ἦτο ἡ μόνη σκέψις, τὸ μόνον ὄνειρον, ἡ μόνη ἀρχὴ τῆς μικρᾶς ἐκείνης γυναίκος. Πλουσία ἀλλ' ὄχι ἐξ εὐγενῶν, προσήνεγκε τὴν προικὰ της εἰς εὐγενῆ τινα καταστραμμένον, τὸ μὲν ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἐγγύθησίς του πρὸς ἀπόκτησιν οἰκονομικῆς τιнос θέσεως, τὸ δὲ ἵνα λαμπρύνῃ τὸν οἶκόν του. Εἶχε κάλλιστα ἐννοήσει, ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν τοῦ βίου, τὸ κάλλιστον μέσον πρὸς ἀπόκτησιν μεγάλης περιουσίας εἶνε νὰ ἔχῃ τις ἰκανὴν καὶ νὰ δαπανᾷ αὐτὴν μεγάλως. Εὐσάρκος, δραστηρία, εὐμορφος, ψυχρὰ καὶ ἐπιτηδεῖα, ὑπελάμβανε δόσιν τινα ἐρωτοτροπίας ὡς καθήκον τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς θέσεως, κ' ἐκόμπαζεν ἐνδομύχως, ὅτι κατεῖχε καὶ ἦσκει τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ἐπιστήμην, ἣτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ ὑπόσχεταί τις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀλλ' οὐδέποτε διὰ τοῦ καλάμου ἢ τῶν χειλέων, νὰ γεννᾷ ὀρέξεις ἀλλ' οὐχὶ αἰσθήματα, καὶ ν' ἀποκτᾷ τὸ ποθοῦμενον ἐκ συναρπαγῆς, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι τὸ ἐπιθυμῆ ἢ καὶ ὅτι τὸ ζητεῖ. Ἴνα ἔχῃ δὲ πάντοτε ἐν ἀνάγκῃ φίλους χρησίμους, ἐλάμβανεν αὐτοὺς ἀδιακρίτως, ἔβλεπε κ' ἐδέχετο πάντας χωρὶς ἐκλογῆς, ἐξ ἀγαθότητος ἢ προσπονητῆς ἐλαφρίας, εἰσεχώρει τέλος εἰς τοὺς αὐστηροτέρους τῶν οἰκῶν, καὶ κατῴρθου ταχέως νὰ γίνεταί ἀναγκαῖα.

Οὕτως ἡ κυρία Δαργλάδ εἶχε παραισδύσει μεταξὺ τῶν οἰκείων τῆς κυρίας Βιλλεμέρ, καὶ τοὺς πολλὰς εἶχεν ἢ εὐγενῆς κυρία προκαταλήψεις κατὰ τῆς καταγωγῆς της, τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς θέσεως καὶ τοῦ ἔργου τοῦ συζύγου της, Ἄλλ' ἡ Λεοντία Δαργλάδ ἐπέδεικνε παντελῆ ἔλλειψιν πολιτικῶν φρονημάτων, καὶ μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἐφαίνετο ζητοῦσα παρὰ πάντων συγγνώμην διὰ τὴν οὐδαμινότητά της καὶ τὴν ὡς πρὸς τοῦτο παντελῆ αὐτῆς ἀνικανότητα, κατορθοῦσα οὕτως ἀσφαλῶς νὰ μὴ προσβάλλῃ κανένα καὶ νὰ καθιστᾷ ἀπαρατήρητον τὸν κατ' ἀνάγκην ζῆλον

τοῦ συζύγου της ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς του μερίδος. Ἦτο φαιδρά, ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος ἐπίστε, γελῶσα διὰ τοῦτο παταγωδῶς, ἀλλὰ καὶ γελῶσα ἐνδομύχως διὰ τὴν ἀπλότητα τῶν ἄλλων, ἐπιτυγχάνουσα δὲ νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς τὸ ἀφέλεστατον καὶ ἀφιλοκερδέστατον ὄν τῆς γῆς, ἐνῶ πᾶν αὐτῆς διάβημα ἦτο λελογισμένον καὶ πᾶσα της ἀφέλεια μεμελετημένη.

Εἶχεν ἐξαίρετα ἐννοήσει ὅτι κοινωνικὴ τις τάξις, ὅσον ἂν διαιρηθῆ ὑπὸ πολιτικῶν φρονημάτων, συγκρατεῖται ὅμως πάντοτε δι' αὐτοῦ τινὸς δεσμοῦ συγγενείας ἢ κοινωνικῆς ἀνάγκης, καὶ ὅτι, εὐκαιρίας δοθείσης, συγγείει πάσας αὐτῆς τὰς ἀποχρώσεις τὸ φυλετικὸν πνεῦμα. Ἐγνώριζε λοιπὸν κάλλιστα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχῃ σχέσεις πρὸς τὸ προάστειον τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ, ὅπου ὁ σύζυγός της ὀλίγον ἦτο δεκτός. Χάρις δὲ εἰς τὴν κυρίαν Βιλλεμέρ, ἧς εἶχεν ἐπιτηδεῖως σαγηνεύσει τὴν εὐμένειαν διὰ τῆς φλυαρίας της καὶ τῆς ἀκαμάτου αὐτῆς θεραπείας, κατῴρθωσε νὰ πατήσῃ τὸν πόδα της εἰς τινὰς αἰθούσας ὅπου ἤρρεσκε κ' ἐθεωρεῖτο ὡς ἐπίχαρις καὶ ἀκίνδυνος ὑπαρξίς.

Εἶχεν ἤδη εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν ἡλικίαν, ἀλλὰ μόλις ἐφαίνετο εἰκοσιδυὸ ἢ εἰκοσιτριῶν, καὶ τοὶ οἱ χοροὶ τὴν εἶχον ἤδη καταβάλει. Εἶχε δὲ κατορθώσει νὰ διατηρήσῃ τοσαύτην ζωηρότητα καὶ ἀφέλειαν ὥστε δὲν παρετηρεῖτο ἡ εὐσάρκεια της. Ἐδείκνε γελῶσα μικροὺς καὶ καταλεύκους ὀδόντας, παρεμόρφου πως τὴν προφορὰν της κομψευμένη, κ' ἐφαίνετο τρελλαινομένη τὸν στολισμὸν καὶ τὰς διασκεδάσεις. Ἀπλῶς εἰπεῖν εἰς οὐδένα ἐπέπνεε δυσπιστίαν, καὶ οὐδ' ἦτο ἴσως ἐπίφοβος, διότι τὸ κυριώτατον αὐτῆς συμφέρον ἦτο νὰ φαίνεται ἀγαθὴ καὶ νὰ καθίσταται ἀβλαβής. Ἄλλ' ἔπρεπε τις ὅμως νὰ τὴν προσέχῃ πολὺ, ἵνα μὴ εὐρεθῆ αἴφνης δεδεμένος δι' ὑποχρεώσεων.

Οὕτω δὲ, χωρὶς νὰ νὸ ἐννοήσῃ, καὶ ἀπόφασιν ἀμετάθετον ἔχουσα νὰ μὴ ζητήσῃ ὅ,τι δήποτε παρὰ τῶν ὑπουργῶν τοῦ ἀστυ βασιλείως¹⁾, παρεσύρθη ἀνepsiθήτως ἡ μαρκησία Βιλλεμέρ νὰ ἐνεργήσῃ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ὅπως ἐξαγάγῃ τὴν κυρίαν Δαργλάδ ἐκ τῆς ἐπαρχίας της. Χάρις εἰς αὐτὴν καὶ τὸν Δοῦκα Ἀλερίαν, ὁ κ. Δαργλάδ διωρίσθη ἐν Παρισίοις, καὶ ἡ σύζυγός του ἔγραψεν εἰς τὴν μαρκησίαν: « Ἀγαπητῆ μου Κυρία, σὰς ὀφείλω τὴν ζωὴν εἶσε ὁ προστάτης ἄγγελός μου. Καταλείπω τὴν μεσημβρίαν, ἀλλὰ θὰ μείνω μόνον μίαν στιγμὴν εἰς Παρισίους: διότι πρὶν ἐγκατασταθῶ, πρὶν χαρῶ καὶ διασκεδάσω, πρὸ παντὸς ἄλλου τέλος πάντων, θέλω νὰ ἔλθω εἰς Σεβὰλ νὰ σὰς εὐχαριστήσω, νὰ σὰς προσκυνήσω ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ κατὰ τὰς εἰκοσιτέσσαρας αὐτὰς ὥρας νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι σὰς ἀγαπῶ καὶ σὰς εὐλογῶ. — Θὰ εἶμαι αὐτοῦ τὴν

1) Οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος Φίλιππος Στ.Μ.

δεκάτην Ἰουνίου· εἰς τὸν κ. δοῦκα εἶπετε, ὅτι θὰ ἦμαι τὴν ἐνάτην ἢ ἐνδεκάτην, καὶ ὅτι τὸν εὐχαριστῶ ἀπὸ τοῦδε διότι ἐφάνη τόσον καλὸς πρὸς τὸν σύζυγόν μου, ὅστις θὰ τοῦ γράψῃ ὁ ἴδιος».

Ἡ ἀβεβαιότης αὕτη, ἣν ἐπεδείκνυεν ἡ κ. Δαργλάδ περὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς της, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ εὐπροσήμερος ἀποδοχὴ τῆς ἀστειότητος, ἣν πολλάκις εἶχεν ἀποτείνει ὁ δούξ εἰς αὐτήν, περὶ τῆς ἀγνοίας δῆθεν ἐν ἣ διετέλει πάντοτε ὡς πρὸς τὰς ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας. Ὁ δούξ, καίτοι τετραπέρατος τῶν γυναικῶν γνώστης, ἠπατάτο ὅμως παρὰ τῆς Λεοντίας. Τὴν ἐνόμιζεν ἐντελῶς κοῦφον, καὶ συνήθειαν εἶχε νὰ τῆς ὀμιλῇ ὡς ἐξῆς:

— Μάλιστα! πολὺ σωστά! Ἐρχεσθε νὰ ἰδῆτε τὴν μητέρα μου σήμερον, δευτέραν ἢ τρίτην ἢ κυριακὴν, τὴν ἐβδόμην, πέμπτην ἢ ἕκτην τοῦ Νοεμβρίου, Σεπτεμβρίου ἢ Δεκεμβρίου, μὲ τὸ κυανοῦν, στακτόχρουν ἢ ῥόδινον φόρεμά σας, καὶ θὰ μᾶς κάμετε τὴν τιμὴν νὰ δειπνήσετε, νὰ γευματίσετε, ἢ νὰ προγευματίσετε μαζί μας μ' ἐκείνους ἢ μὲ τοὺς ἄλλους.

Ὁ δούξ δὲν ἦτο ἐρωτευμένος μαζὶ της. Τὸν διεσκέδαζε μόνον· ἡ δὲ πρὸς αὐτὴν ἀναστροφή του, πλήρης ἀργολογίας καὶ ἀστειολογίας, οὐδὲν ἄλλο ὑπέκρυπτεν ἢ δοκιμὰς καὶ ἀποπειράς, ἃς ἡ κυρία Δαργλάδ δὲν ἐφαίνετο μὲν κἂν ὅτι παρετήρει, κατῴρθου ὅμως ν' ἀποτρέπη δεξιώτατα.

Ὅτε τὴν ἐπλησίασεν, ὁ δούξ ἦτο ἔτι σύννους, ἡ δὲ ἀλλοίωσις τῆς μορφῆς του κατέπληξε τὴν μαρκησιάν.

— Θεέ μου! ἀνεφώνησε· συνέβη τίποτε δυσάρεστον;

— Τίποτε, ἀγαπητὴ μου μητέρα· ἡσυχάσατε. Ὅλα ἐπῆγαν λαμπρά. Ἐκρύωσα μόνον ὀλίγον. Αὐτὸ εἶνε ὅλον.

Ἐρρίγει δὲ ἀληθῶς, καίτοι τὸ μέτωπόν του ἦτο ἔτι κἀθιδρον ἐξ ὀργῆς καὶ λύπης. Ἐπλησίασεν εἰς τὸ πῦρ, ὅπερ ἔκαι πάντοτε τὴν ἐσπέραν, κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς μαρκησίας. Ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ συνήθεια τοῦ νὰ νικᾷ ἑαυτόν, — ἥτις ἀποτελεῖ κυρίως τὴν βιωτικὴν ἐπιστήμην — ἡ στωμυλία τῆς Λεοντίας, καὶ οἱ γέλωτες αὐτῆς, διέλυσαν τὴν δυσθυμίαν του.

Ἡ δεσποινὶς Σαῖν-Ζενέ ἦλθε μετ' ὀλίγον κ' ἐνηγκαλίσθη τὴν παλαιὰν αὐτῆς συμμαθήτριαν.

— Καὶ σεῖς ὡχρὰ εἴσθε, εἶπεν ἡ μαρκησία εἰς τὴν Καρολίαν. Κἄτι μῶ κρύπτετε! Κἄτι θὰ συνέβη μὲ τὰ κατηραμένα αὐτὰ ζῶα!

— Ὅχι, κυρία, ἀπήντησεν ἡ Καρολίνα, τίποτε, σὰς ὀρκίζομαι καὶ διὰ νὰ σὰς βεβαιώσω, σὰς ὁμολογῶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν· ἐφοβήθη.

— Ἀληθῶς! εἶπεν ὁ δούξ· τί ἐφοβήθητε; δὲν πιστεύω τὸ ἄλογόν σας.

— Ἴσως σὰς, κύριε δούξ. Ἐλάτε, ὁμολογήσατέ το. Σεῖς βεβαίως διὰ ν' ἀστειευθῆτε, ἐκρατήσατε τὸν ἵππον μου, ὅτε ἦμην μόνη εἰς τὴν δεινδροστοιχίαν.

— Ἔστω. Ἐγὼ ἦμην, ἀπήντησεν ὁ δούξ. Ἡθέλησα νὰ ἰδῶ ἂν εἴσθε τόσον γενναία ὅσον ἐφαίνεσθε.

— Καὶ δὲν ὑπῆρξα διόλου γενναία. Ἐτράπην εἰς φυγὴν ὡς λαγῶς.

— Ἄλλ' οὐτ' ἐφωναζάτε, οὔτε τὰ ἐχάσατε. Καὶ αὐτὸ κἄτι εἶνε.

Διηγήθησαν τότε εἰς τὴν κ. Δαργλάδ τὴν ἱππικὴν ἐκδρομὴν. Καὶ ὑπεκρίθη μὲν αὕτη ὅτι οὐδὲ κἂν προσεῖχεν εἰς τὴν ἀφήγησιν, ἀλλ' οὐδὲ λέξις αὐτῆς μία τὴν διέφυγε, καὶ διελογίσθη ἀμέσως ὅτι ὁ δούξ ἀπεπλάνησεν ἤδη ἢ ἤθελε ν' ἀποπλάνησῃ τὴν Καρολίαν, καὶ ὅτι ἠδύνατο ἴσως τοῦτο νὰ τῇ χρησιμεύσῃ μίαν ἡμέραν.

Ὁ δούξ ἀφῆκεν ὁμοῦ τὰς δύο γυναῖκας, καὶ ἀνέβη εἰς τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ λόγος δι' ὃν ἡ Καρολίνα καὶ ἡ Λεοντία δὲν εἶχον οικειωθῆ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἦν ἡ διαφορὰ τῆς ἡλικίας των. Τέσσαρα ἔτη εἶνε μεγάλη ἀπόστασις ἐν τῇ νεότητι. Ἡ Καρολίνα δὲν ἠθέλησε νὰ εἶπῃ τὸν ἀληθῆ τοῦτον λόγον εἰς τὸν δοῦκα, φοβουμένη μὴ φανῆ γηράσκουσα τὴν συμμαθήτριάν της, γνωρίζουσα δὲ ἄλλως ὅτι δὲν εἶν' εὐχάριστον εἰς τὰς πλείστας τῶν ὡραίων γυναικῶν τὸ νὰ ἐνθυμῆται τις πιστῶς τὴν ἡλικίαν των. Σημειωτέον μάλιστα, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ κ. Δαργλάδ διέμενον ἐν Σεβάλ, παρέστη πάντοτε ὡς ἡ νεότερα, καὶ ὅτι ἡ Καρολίνα ἀπεδέχθη ἐν πάσῃ ἀγαθότητι τὸ μνημονικὸν αὐτὸ λάθος, χωρὶς νὰ τὸ διαψεύσῃ.

Ἡ Καρολίνα ἐγνώριζε λοιπὸν πράγματι πολὺ ὀλίγον τὴν προστάτιδά της· οὐδὲ τὴν εἶχε κἂν ἐπαιδεῖ, ἀφ' ὅτου, παιδίον μόλις, καθημένη ἐπὶ τῶν θρανίων τῆς μικρᾶς τάξεως, εἶδεν ἐξερχομένην τοῦ μοναστηρίου τὴν Λεοντίαν Λεκόντ, ἥτις ὄνειρευομένη νὰ νυμφευθῆ εὐγενῆ, οὐδεμίαν μὲν τῶν συμμαθητριῶν της ἀπεχωρίσθη μετ' ἀληθοῦς λύπης, ἀλλ' ἀπεχαιρέτισεν ὅμως πάσας τρυφερῶς, ἐπιτηδεῖα ἤδη καὶ προῖμως ἐσκεμμένη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Καρολίνα καὶ ἡ Καμίλη Σαῖντ-Ζενέ, κόραι εὐγενεῖς καὶ πλούσιαι, ἦσαν ἄξιαι προσοχῆς καὶ θεραπείας διὰ τὸ μέλλον. Ἐγράψε λοιπὸν εἰς αὐτὰς ἡ Λεοντία συμπαιδικώτατον γράμμα, ὅτε ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς των. Ἀπαντῶσα εἰς αὐτὴν ἡ Καρολίνα δὲν τῇ ἀπέκρυψεν, ὅτι ἀπέμενον οὐ μόνον ὄρφανὴ ἀλλὰ καὶ πᾶμπτωχος. Ἡ κ. Δαργλάδ δὲν παρημέλησε τὴν φίλην της ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Ἄλλαι συμμαθήτριά της, ἃς ἐβλεπε συχνότερον, εἶπον εἰς αὐτὴν ὅτι αἱ Σαῖντ-Ζενέ ἦσαν ὡραιόταται καὶ ὅτι ἡ Καρολίνα, μορφωμένη καὶ εὐμορφος, θὰ ἐπετύχχανε βεβαίως ἐξαιρετον γάμον. Λόγοι νεα-

ρῶν γυναικῶν, ἀπειρῶν τοῦ κόσμου! Ἡ Λεοντία ἐσκέφθη καλῶς ὅτι ἠπατώοντο. Ἡ δύνατο ὅμως ν' ἀποπειραθῆ νὰ νυμφεύσῃ τὴν Καρολίαν, καὶ νὰ εὐρεθῆ οὕτω ἀναμειγμένη εἰς λεπτὰ ἐμπιστοσύνης καὶ οἰκειότητος ζητήματα μετὰ πολλῶν οἰκογενειῶν. Διανοεῖτο ἔκτοτε νὰ δημιουργήσῃ σχέσεις, νὰ ἐκτείνῃ πανταχοῦ τὰς φιλίας της, καὶ ν' ἀποκτήσῃ ἐμπιστοσύνην ὑπὸ τὸ πρόσημα ὅτι αὐτὴ ἐνεπιστεύετο. Ἡθέλησε νὰ ἐλύκυσῃ τὴν Καρολίαν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εἰς τὴν ἐπαρχίαν της, προσφέρουσα εἰς αὐτὴν ἀβρῶς κ' ἐπιχαρίτως ἄσυλον καὶ οἰκογένειαν. Ἡ Καρολίνα συνεκινήθη ὑπὸ τοσαύτης ἀγαθότητος, ἀπήντησε δὲ, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ καταλίπῃ τὴν ἀδελφὴν της, οὐδ' ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ νυμφευθῆ, ἀλλ' ὅτι ἂν ποτε περιήρχετο εἰς ἀμηχανίαν, ἤθελε σπεύσει ν' ἀποταθῆ εἰς τὴν γενναίαν καρδίαν τῆς Λεοντίας, ἵνα τῆς εὐρῆ μικρὰν τινα θέσιν.

Ἐκτοτε ἡ Λεοντία, πλήρης πάντοτε ὑποσχέσεων καὶ ἐπαίνων, κατενόησεν ὅτι ἡ Καρολίνα δὲν ἐνόει νὰ ζῆσῃ ἀπὸ βοηθημάτων, κ' ἔπαυσεν ἀσχολουμένη περὶ αὐτῆς, μέχρις οὐ παλαιαὶ φίλοι, εἰλικρινέστερον αὐτῆς ἴσως λυπούμεναι τὴν Καρολίαν, κατέστησαν γνωστὸν εἰς τὴν Λεοντίαν, ὅτι ἐξῆτι θέσιν διδασκαλίσσης παρά τινι σπουδαίᾳ οἰκογενείᾳ ἢ ἀναγνωστρίσας παρά γηραιᾷ καὶ νοήμονι κυρίᾳ. Ἡ Λεοντία ἀσμένως ἐπροστάτευε, καὶ εἶχε πάντοτε πρόχειρον αἰτήσιν τινα ὑπὲρ τινος. Παρέιχετο δὲ εἰς αὐτὴν καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ δειχθῆ καὶ νὰ ἀρέσῃ. Εὐρισκομένη ἐν Παρισίοις τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἔσπευσε πλείοτερον τῶν ἄλλων, καὶ ἀναζητοῦσα πανταχοῦ εὐρεν ἐνώπιόν της τὴν μαρκησίαν Βιλλεμέρ, ἣτις ἀκριβῶς ἀπέπεμπε τὴν ἀναγνώστριά της. Ἐπεθύμει δὲ γράϊαν τὴν μέλλουσαν, ἔνεκα τοῦ κυρίου δουκὸς ὅστις ἠγάπα ὑπερβαλλόντως τὰς νέας. Ἡ κυρία Δαργλάδ κατέδειξεν ἐξ ἐνὸς τὰ ἄτοπα τῆς προβεσθηκίας ἡλικίας, ἣτις εἶχε καταστήσει δύστροπον τὴν Ἑσθέρ' ἐμίεισε δ' ἐξ ἐτέρου πολὺ τὴν νεότητα καὶ ὠραιότητα τῆς Καρολίνας. Παρέστησεν αὐτὴν ὡς νεάνιδα τριακοντούτιδα περίπου, ἣτις ἦτο μὲν ἀλλοτε ἀρετὰ εὐμορφος, ἀλλ' εἶχε πολὺ ζημιωθῆ ὑπὸ τῶν παθημάτων. Ἐγραψεν ἔπειτα εἰς τὴν Καρολίαν, περιγράφουσα τὴν μαρκησίαν, συνιστῶσα νὰ ἐμφανισθῆ ταχέως καὶ προσφέρουσα εἰς αὐτὴν κατάλυμα ἐν Παρισίοις. Ἐλέχθη δὲ ἤδη, ὅτι ἡ Καρολίνα δὲν τὴν εὐρε πλέον ἐκεῖ, ἐνεφανίσθη μόνη εἰς τὴν μαρκησίαν, ἐξέπληξεν αὐτὴν διὰ τοῦ κάλλους της, τὴν ἐγοήτευσε διὰ τῆς παρρησίας της, καὶ κατῴρθωσε διὰ τοῦ ἤθους αὐτῆς πολὺ πλέον τῶν περὶ αὐτῆς ἐλπίδων τῆς Λεοντίας.

Βλέπουσα νῦν ἡ Καρολίνα τὴν Λεοντίαν εὐσάρον, ἀνθηρὰν καὶ ζωηροτάτην, διατηροῦσαν δὲ πάντοτε τὸ νεανικὸν αὐτῆς ἦθος καὶ τὴν παιδικὴν στρέβλωσιν τῆς προφορᾶς της, ἐξεπλάγη καὶ

ἠπόρησεν ἂν ἡ ἐπιφάνεια ἐκείνη ἦτο ἀληθῆς ἢ προσποίητος. Ἄλλ' ἡ κρίσις αὐτῆς εὐμενῶς καὶ ταχέως συνεμερίσθη τὴν γενικὴν πλάνην· ἡ κυρία Δαργλάδ ὑπῆρξε προσηνεστάτη πρὸς αὐτὴν· τοσοῦτ' ἀλλοιῶν, ὅσων, ἐρωτήσασα ἤδη τὴν μαρκησίαν, εἶδε καταφανεῖς τὰς πρὸς τὴν Καρολίαν συμπαθείας τῆς γραΐας. Ἡ κυρία Βιλλεμέρ ἐκήρυττεν αὐτὴν καθ' ὅλα τελείαν, ζωηρὰν συνάμα καὶ σώφρονα, ἀνυπόκριτον καὶ ἠπίαν. Ἐκτακτον ἔχουσα τὴν νοσημοσύνην καὶ εὐγενέστατον τὸν χαρακτῆρα. Ἡ χάριστησε δὲ θερμῶς τὴν κ. Δαργλάδ. ὅτι ἐπρομήθευσεν εἰς αὐτὴν τὸν μαργαρίτην ἐκεῖνον, καὶ ἡ κυρία Δαργλάδ εἶπε καθ' ἑαυτήν: «Ἐξαιρετα. Βλέπω ὅτι ἡ Καρολίνα δύναται νὰ μοῦ χρησιμεύσῃ καὶ μοῦ χρησιμεύει ἤδη. Καλὸν εἶνε νὰ μὴ περιφρονῆ τις μηδὲ νὰ παραμελῆ κανένα.» Καὶ αἱ πρὸς αὐτὴν θωπεῖαι καὶ περιποιήσεις της ἐφαίνοντο τοσοῦτον αὐθόρμητοι ὡς ἂν ἦσαν φιλικαὶ συμμαθητρίας διαχύσεις.

Πρὶν ἢ μεταβῆ πρὸς τὸν ἀδελφόν του, ἵνα προκαλέσῃ τὴν μετ' αὐτοῦ συνδιαλλαγὴν ὁ δουξ ἐβάδισεν ἐπὶ τινα λεπτὰ ἐν τῇ αὐλῇ. Ἡσθάνετο νέας ἐξάψεις ὀργῆς, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ δὲν καπορθώσῃ νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ, ἂν ὁ μαρκησίος ἐπανελάβανε τὰς ἐπιτιμήσεις του. Τέλος ἀπεφάσισεν, ἀνέβη καὶ διῆλθε μακρὸν διάδρομον, ἀκούων τὸ αἷμά του τοσοῦτον ἰσχυρῶς σφύζον εἰς τοὺς κροτάφους του, ὥστ' ἐπνίγετο σχεδὸν ὁ κρότος τῶν βημάτων του.

Ὁ Οὐρβανὸς ἦτο μόνος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, ἣτις κατεῖχε δωματίον μακρὸν, γοθτικοῦ ῥυθμοῦ, μὲ ὑψηλοῦς θόλους, φωτιζόμενον ἀμυδρῶς διὰ μικρᾶς λυχίας. Δὲν ἀνεγίνωσκεν, ἀλλ' ἀκούσας ἐρχόμενον τὸν δουκα, ἔθηκε ταχέως ἐνώπιον του ἐν βιβλίον, αἰδοῦμενος νὰ φανῆ ὡς μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῆ.

Ὁ δουξ ἔστη μικρὸν θεωρῶν αὐτόν, πρὶν ἢ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον. Ἡ ὠχρότης αὐτοῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ ἄλγους κοῖλοι ὀφθαλμοὶ του τὸν συνεκίνησαν βαθέως. Ἐμελλε δὲ νὰ τείνῃ πρὸς αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτε ὁ μαρκησίος ἐγερεθεὶς τῷ εἶπε σοβαρῶς:

— Ἀδελφέ μου, σὲ προσέβαλα πολὺ πρὸ μιᾶς ὥρας. Ὑπῆρξα πιθανῶς ἄδικος, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ σοῦ ἀποτεινῶ ἐπιτιμήσεις, ἐγὼ ὅστις, μίαν μόνον γυναικῆ ἀγαπήσας καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν, κατέστην ἐνοχος τοῦ ὀλέθρου καὶ τοῦ θανάτου της. Ἀναγνωρίζω λοιπὸν τὸ παράλογον, τὴν τραχύτητα καὶ τὴν κενότητα τῶν λόγων μου, καὶ σοῦ ζητῶ εἰλικρινῶς συγγνώμην.

— Κ' ἐγὼ σ' εὐχαριστῶ ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς, ἀπήντησεν ὁ Γαετάνος σφίγγων τὰς δύο του χεῖρας· μοῦ κάμνεις χάριν μεγάλην, διότι ἤμην ἐγὼ ἔτοιμος νὰ σοῦ ζητήσω συγχώρησιν. Ἄν μ'

ἐρωτήσης διατί, οὐτ' ἐγὼ δὲν ἤξεύρω. Ἄλλ' ἐσυλλογίσθη, ὅτι παλαιὸν μαζή σου ὑπὸ τὰ δένδρα ἐκεῖνα σοῦ ἠρέθισα τὰ νεῦρα. Ἴσως καὶ σ' ἐπόνεσα, διότι ἔχω βαρεῖαν τὴν χεῖρα... Διατί δὲν μοῦ ὠμίλεις; Ἐπειτα... ἔπειτα... Ἴσως καὶ πρὸ καιροῦ σ' ἔκαμα νὰ ὑποφέρης, χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρω. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μαντεύσω... Ἐπρεπεν ὅμως νὰ τὸ εἶχα μαντεύσει, καὶ δι' αὐτὸ σοῦ ζητῶ καὶ ἐγὼ εἰλικρινῶς συγχώρησιν, πτωχέ μου ἀδελφέ. Ἄ! διατί δὲν μοῦ ἔδειξες ἐμπιστοσύνην, ὕστερα ἀπὸ τοὺς ὅρκους μας;

— Ἐμπιστοσύνην εἰς σέ! ὑπέλαβεν ὁ μαρκήσιος. Αἴ! καὶ δὲν βλέπεις ὅτι εἶνε ἡ μεγαλειτέρα μου ἀνάγκη καὶ ἡ ζωηροτέρα μου δίψα, καὶ ὅτι ὅλος ὁ θυμὸς μου ἦτο πόνος μόνον ἐνδόμυχος; Ἐκλαια, ἔκλαια αἱματηρὰ δάκρυα, διότι μοῦ καθίστατο καὶ πάλιν ἀμφίβολος ἡ ἐμπιστοσύνη σου. Δός με τὴν, ὦ, δός με τὴν καὶ πάλιν. Δὲν ἤμπορῶ πλέον νὰ τὴν στερηθῶ.

— Τί νὰ κάμω; Λέγε. Εἶμ' ἔτοιμος πάντοτε εἰς πᾶσαν δοκιμασίαν, διὰ πυρὸς καὶ διὰ σιδήρου. Ὅχι ὅμως καὶ δι' ὕδατος, σὲ παρακαλῶ. Ἄν πρόκειται νὰ πῶ νερόν...

— ὦ! βλέπεις ὅτι ἀστειεύεσαι πάντοτε...

— Ἀστειεύομαι... διότι τοιουτοτρόπως ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι, καὶ ἀφοῦ σὺ μ' ἀγαπᾷς πάντοτε, τὰ λοιπὰ δὲν μ' ἐνδιαφέρουν διόλου. Κ' ἔπειτα περὶ τίνος σπουδαίου πρόκειται; Τὴν ἀγαπᾷς τὴν χαριτωμένην αὐτὴν κόρην; Δὲν ἔχεις ἄδικον. Θέλεις νὰ μὴ τῆς ὀμιλήσω πλέον, νὰ μὴ τὴν ἀπαντήσω πλέον, νὰ μὴ τὴν κυττάξω ποτέ μου; Σοῦ τὸ ὀρκίζομαι, καὶ ἂν αὐτὸ δὲν σέ ἀρκεῖ, ἀναχωρῶ αὔριον, ἀμέσως τώρα, ἂν θέλῃς. Δὲν βλέπω τί ἄλλο ἤμπορῶ νὰ κάμω;

— Ὅχι, ὄχι, μὴ φεύγης, μὴ μ' ἀφήσῃς!... Δὲν βλέπεις, Γαετάνε, ὅτι ἀποθνήσκω;...

— Θεέ μου! τί εἶν' αὐτὰ ποῦ λέγεις; ἐφώνησεν ὁ δούξ, ὑπεγείρων τὸ σιαδάδιον τῆς λυχνίας καὶ θεωρῶν κατὰ πρόσωπον τὸν ἀδελφόν του.

Δραττόμενος δὲ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ μὴ κατορθῶν ν' ἀνεύρη ταχέως τὸν σφυγμὸν του, ἐψηλάφησε τὸ στήθος τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἠσθάνθη τοὺς ἀτάκτους παλμούς τῆς καρδίας τοῦ ἀσθενοῦς.

Τὸ πάθημα τοῦτο εἶχε σπουδαίως ἀπειλήσει τὴν ζωὴν τοῦ μαρκησίου κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ νεότητα. Θεραπευθὲν εἶχεν ἀφήσει εἰς αὐτὸν σωματικὴν εὐπάθειαν μεγάλην, νευρικὰς δυσφορίας, καὶ ἀποτόμους ἐναλλαγὰς ὀλιγοδρανείας καὶ βρώμης. Ἄλλ' ἐν συνόλῳ ἡ ζωὴ του ἦτο ἐπίσης ἀσφαλῆς ὡς καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἰσχυρότεραι μὲν τὸ φαινόμενον ἀλλ' ἀσθενέστεραι κατὰ βάθος καὶ στερούμεναι τὸ ἐσωτερικὸν στήριγμα ὑγιᾶς θελησέως καὶ ἠθικῆς δυνάμεως. Νῦν ὅμως εἶχεν ἀναφανῆ τὸ παλαιὸν πάθημα καὶ τοσοῦτον μάλιστα σφοδρῶς, ὥστε δικαίως ἐταράχθη

ὁ Γαετάνος, βλέπων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ παντελῶς ἐκκελυμένον καὶ οἰνοὶ ἀγωνιῶντα.

— Μὴν εἰπῆς τίποτε εἰς τὴν μητέρα! εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἐγειρόμενος καὶ ἀνοίγων τὸ παράθυρον. Δὲν πρόκειται ν' ἀποθάνω αὔριον. Ἐχω ἀκόμη δυνάμεις, ... Ποῦ πηγαίνεις;

— Πηγαίνω νὰ ἰππεύσω καὶ νὰ τρέξω εἰς ἀναζήτησιν ἱατροῦ...

— Ποῦ; τίνος; Κανεὶς δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ὅστις νὰ γνωρίζῃ τὸν ὀργανισμόν μου καὶ νὰ μὴ τρέχῃ τὸν κίνδυνον νὰ μὲ φονεῦσῃ, ἂν ἐπιχειρήσῃ νὰ μὲ θεραπεύσῃ μὲ τὴν λογικὴν του. Πρόσεξε, ἂν ἐξασθενήσω ἀκόμη, νὰ μὴ μ' ἀφήσῃς εἰς χεῖρας τῶν ἀσκληπιῶν τῶν περιχώρων, καὶ ἐνθυμοῦ ὅτι μία ἀφαίμαξις θὰ μὲ σαρώσῃ ὡς σαρώνει ὁ ἀνεμὸς ἐν φθινοπωρινὸν φύλλον. Τόσα ἱατρικὰ ἐπῆρα πρὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν, ὥστε γνωρίζω τί μοῦ χρειάζεται καὶ θεραπεύομαι μόνος μου. Κύτταξε νὰ ἰδῆς, προσέθηκε δεικνύων πρὸς τὸν δούκα ξηρία διάφορα κατατεταγμένα ἐντὸς σύρτου τοῦ γραφείου του. Ἐχω ἐδῶ καὶ πραιντικὰ καὶ διεγερτικὰ, τὰ ὅποια μεταχειρίζομαι καταλλήλως, διότι γνωρίζω ἐξαίρετα καὶ τὸ νόσημά μου καὶ τὴν θεραπείαν του. Ἐσο βέβαιος, ὅτι, ἂν ἦνε δυνατὸν νὰ θεραπευθῶ, θὰ θεραπευθῶ, καὶ ὅτι θὰ κάμω πρὸς τοῦτο πᾶν ὅτι ὀφείλει νὰ κάμῃ ἄνθρωπος αἰσθανόμενος τὰ καθήκοντά του. Ἡτύχασε. Ἐπρεπε νὰ σοῦ εἰπῶ τί μὲ ἀπειλεῖ, διὰ νὰ μοῦ συγχωρήσῃ ἡ καρδία σου τὴν πυρετικὴν μου παραφορὰν. Ἀλλὰ μὴ τὸ εἰπῆς κανενός. Δὲν πρέπει νὰ τρομάζωμεν χωρὶς λόγον τὴν ταλαίπωρον μητέρα. Ἄν ἔλθῃ ἡ στιγμή νὰ τὴν προετοιμάσῃς... Ὅθ' ἂν προαισθανθῶ καὶ θὰ σὲ εἰδοποιήσω. Ἐως τότε μὴ ταράττεσαι, ... σὲ παρακαλῶ.

— Σὺ πρέπει νὰ μὴ ταράττεσαι, ὑπέλαβεν ὁ δούξ, καὶ ὅμως σὲ ταράττει φοβερὰ τὸ πάθος· τὸ πάθος ἐξύπνησε τὴν πτωχὴν σου καρδίαν καὶ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς. Σοῦ χρειάζεται ἔρωσ, εὐτυχία, μέθη, αἴσθημα! Ἡτύχει· δὲν εἶνε ἀπελπίσῃ! Θέλεις, — λέγε — νὰ σ' ἀγαπήσῃ αὐτὴ ἡ κόρη; Ὅθ' ἂν ἀγαπήσῃ! Τί λέγω; Σ' ἀγαπᾷ, σὲ ἠγάπησε πάντοτε ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν. Τώρα τὰ ἐνθυμοῦμαι ὅλα. Βλέπω καθαρά. Σὺ...

— Ἄφησε, ἄφησε! εἶπεν ὁ μαρκήσιος, πίπτων πάλιν ἐπὶ τοῦ κλιντηρός του. Δὲν ἤμπορῶ ν' ἀκούω ὅ, τι μοῦ λέγεις... μὲ πνίγει...

Μετὰ τινα ὅμως στιγμὴν σιωπῆς, καθ' ἣν ὁ δούξ παρεθέρει αὐτὸν ἀνησυχῶς, ἐφάνη βελτιωθεῖσα ἡ κατάστασις του, καὶ εἶπεν, ἐνῶ ἰλαρὸν μειδιᾶμα ἐφώτιζε τὴν μορφήν αὐτοῦ, ἀναλαβοῦσαν αἴφνης πᾶσαν τῆς νεότητος τὴν χάριν.

— Καὶ ὅμως εἶνε ἀληθὲς ὅ, τι λέγεις! Ἴσως εἶνε ὁ ἔρωσ καὶ τίποτε ἄλλο. Μ' ἐβαυκάλησες μὲ μίαν γοητευτικὴν πλάνην, καὶ μ' ἐκοίμισες ὡς παιδίον. Κύτταξε τὴν καρδίαν μου τώρα. Εἶν'

έντελῶς ἤσυχος. Τὸ ὄνειρον αὐτὸ ἔπνευσεν ὡς αὔρα καὶ τὴν ἐδρόσισε.

— Ἀφοῦ αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτὸν σου καλλιτέρα, τῷ εἶπεν ὁ δούξ, ἀφοῦ πρότερον ἐβεβαιώθη ὅτι ἐπῆλθε γαλήνη, θὰ ἔκαμνες καλὰ νὰ κοιμηθῆς ὀλίγον. Αἱ ἀγρυπνίαι σου εἶνε φοβεραί. Τὸ πρῶτ' ὅταν πηγαίνω εἰς τὸ κυνήγι, βλέπω πολλάκις νὰ καίῃ ἀκόμη ὁ λύχνος σου.

— Καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἐργάζομαι πλέον τὴν νύκτα.

— Ἄν πάσῃς ἀγρυπνίαν, κάθημαι κ' ἐγὼ καὶ ἀγρυπνῶ μαζῇ σου. Ἐλα... νὰ ἔξαπλωθῆς ὀλίγον εἰς τὸ κρεβάτι σου.

— Ἀδύνατον.

— Ἄν αὐτὸ σέ στενοχωρῇ, ἤμπορεῖς νὰ κοιμηθῆς ὀλίγον καθήμενος. Θὰ καθίσω πλησίον σου, θὰ σοῦ ὁμιλήσω περὶ ἐκείνης, ἕως ὅτου νὰ μὴ μ' ἀκούης πλέον.

Καὶ ὁ δούξ ὠδήγησε τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸν θάλαμον αὐτοῦ, τὸν ἐκάθισεν εἰς εὐρὺν κλιντῆρα, τὸν ἐπεριποιήθη ὡς μήτηρ τὸ παιδίον της, κ' ἐκάθισεν ἐγγὺς τοῦ κρατῶν τὴν χεῖρά του διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Ὁλη του ἡ ἀγαθὴ φύσις ἀνεφάνη, καὶ ὁ Οὐρβανὸς τῷ εἶπεν ἵνα τὸν εὐχαριστήσῃ:

— Ὑπῆρξα βδελυρὸς ἀπόψε. Εἶπέ μου ὅτι μὲ συγχωρεῖς;

— Ἀκόμη καλλιτέρον σ' ἀγαπῶ, ἀπήντησεν ὁ Γαετάνος, καὶ δὲν σέ ἀγαπῶ μόνος ἐγώ. Καὶ ἐκείνη σέ συλλογίζεται αὐτὴν τὴν στιγμήν.

— ὦ! δὲν μοῦ λέγεις ἀλήθειαν μὲ νανουρίζεις μὲ ἄσμα μαγευτικόν, ἀλλὰ μοῦ λέγεις ψεύματα. Δὲν ἀγαπᾷ κανένα ἐκείνη, καὶ ποτὲ δὲν θὰ μ' ἀγαπήσῃ.

— Θέλεις νὰ τρέξω εἰς ἀναζήτησίν της, καὶ νὰ τῆς εἰπῶ ὅτι εἶσαι σπουδαίως ἀσθενής; Στοιχηματίζω ὅτι μετὰ πέντε λεπτὰ θὰ ἦνε ἐδῶ!

— Ἴσως, ἀπήντησεν ἡρέμα καὶ νοηλῶς ὁ μαρκήσιος. Εἶνε πλήρης χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως. Ἀλλὰ θὰ ἦτο δι' ἐμέ πολὺ χειρότερον νὰ ἰδῶ τὸν οἰκτὸν τῆς καὶ τίποτε ἄλλο.

— Δὲν τὰ ἠξέυρεις σὺ αὐτὰ τὰ πράγματα. Ὁ οἰκτος εἶνε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔρωτος. Κάθε πρᾶγμα πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν ἀρχήν, ἡ ὁποία οὔτε μέση οὔτε τέλος εἶνε. Ἄν ἤθελες νὰ μ' ἀκούσης, ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν, σέ βεβαιώνω...

— ὦ τὸρα μοῦ κάμνεις ἀκόμη περισσότερον κακόν. Ἄν ὁ ἔρος της ἦτο τόσον εὐκολος ὅσον νομίζεις, δὲν θὰ τὸν ἐπιθύμουν τόσον.

— Δὲν πειράζει· θὰ διαλυθῇ ἡ πλάνη σου καὶ θὰ ἡσυχάσῃς. Κέρδος καὶ αὐτό.

— Τὸ κέρδος αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ τέλος μου, Γαετάνε, ὑπέλαβεν ὁ μαρκήσιος, ζωογονούμενος καὶ ἐντείων τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Τί δυστυχία νὰ μὴ μ' ἐνοῆς! Ἀλλὰ μᾶς χωρίζει ἄβυσσος. Πρόσεξε

ἀδελφέ μου, πρόσεξε. Μία μόνη ἀπροσεξία, μία σου ἐλαφρότης, μία παραδρομὴ τῆς ἀγάπης σου, δύναται νὰ μὲ φονεύσῃ ἀμέσως, ὡς ἂν ἐλάβανες πιστόλιον καὶ μ' ἐπυροβόλεις.

Ὁ δούξ εὐρίσκετο ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ. Ὑπέλαμβανεν ἀπλουστάτην τὴν θέσιν δύο ὄντων, συμπαθόντων μᾶλλον ἢ ἤττον πρὸς ἄλληλα, καὶ χωριζόμενων δι' ὑπερβολικῆς εὐλαβείας, ἣν αὐτὸς ἰθεώρει ἀναξίαν λόγου. Τὴν θέσιν ὅμως αὐτὴν περιέπλεκε, κατ' αὐτόν, ὁ μαρκήσιος διὰ παραδόξων λεπτολογιῶν καὶ δισταγμῶν. Ἡσθάνετο τὸν ἔρωτά του σβεννύμενον, ἂν ἡ δεσποινὴ Σαίν-Ζενέ παρεδίδετο ἄνευ ἔρωτος· κ' ἐνῶ τὸ πάθος αὐτοῦ τὸν ἐφόνευεν ὑπάρχον, τὸν ἐφόνευεν ἔτι βιαιότερον ἐκλείπον. Τὰ πράγματα ἦσαν ἀδιέξοδα, καὶ ἀπῆλπίζον τὸν δούκα τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσῳ τὴν ἀδιέξοδον αὐτὴν περιπλοκὴν ἐπέθυμει καὶ ἤθελεν ὁ ἀδελφός του. Ἐξακολουθῶν νὰ ὁμιλῇ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀνερευνῶν μετὰ προσοχῆς τὰ κρύφια τῆς καρδίας του, κατείδεν ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ μόνη δυνατὴ χαρὰ, ἣν ἠδύνατο νὰ τῷ παράσῃ, ἦτο νὰ βοηθήσῃ αὐτόν νὰ μαντεύσῃ τὴν ἀγάπην τῆς Καρολίνας καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὸ αἰσθημά της θ' ἀνεπτύσσετο βαθμηδὸν καὶ ἡρέμα. Ἐνόσῳ ἡ φαντασία του ἐπλανᾶτο ἐν τῷ παραδείσῳ τῶν πρώτων ἀγγίων καὶ αἰθερίων οὕτως εἰπεῖν ἐρωτικῶν συγκινήσεων, ὁ μαρκήσιος ἐβαυκαλᾶτο ὑπὸ ἰδεῶν χαρμωσύνων κ' ἐτέρπετο ἐν ἀγαλλιάσει. Ἄλλ' εὐθὺς ὡς ὑπεδείκνυτο αὐτῷ ἡ στιγμή, καθ' ἣν θὰ ἠναγκαζέτο νὰ προβῇ εἰς ἀπόφασιν ἢ νὰ τολμήσῃ ἡμολογίαν, ἡσθάνετο πάραυτα ὡσεὶ ἐπικειμένην ἀναπόδραστον συμφορὰν καὶ δυστυχῶς δὲν ἠπατάτο. Ἡ Καρολίνα ἐμελλε ν' ἀρνηθῇ καὶ νὰ φύγῃ, ἢ, ἂν ἐδέχετο τὴν χεῖρά του, — διότι ἡ τιμὴ τοῦ μαρκησίου ἀπέκλειε πᾶσαν ἰδέαν ἀποπλάνησεως — ἡ γηραιά του μήτηρ ἐμελλε ν' ἀπελπισθῇ καὶ ν' ἀποθάνῃ ἴσως ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν ἐλπίδων της.

Αἱ σκέψεις αὗται ἀπησχόλουν τὸν δούκα, διότι ὁ Οὐρβανὸς ἤρχισεν ἤδη ν' ἀποκοιμίζεται, λαβῶν πρώτον τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ ὅτι ἤθελεν ἀπέλθει καὶ αὐτὸς ν' ἀναπαυθῇ ἅμα τὸν ἔβλεπε κοιμώμενον. Ὁ Γαετάνος ἠγανάκτει μὴ εὐρίσκων μέσον νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ ἀποτελεσματικῶς. Διελογίζετο νὰ προειδοποιήσῃ τὴν Καρολίαν, νὰ ἀποταθῇ εἰς τὴν ἀγαθότητά της καὶ τὴν πρὸς τὸν μαρκήσιον ὑπόληψιν αὐτῆς, καὶ νὰ τὴν παρακαλέσῃ ὅπως περιποιηθῇ μὲν κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ νοσοῦντος, ἀποκρύψῃ δὲ εἰς αὐτόν τὴν θέσιν τοῦ μέλλοντος καὶ τὸν διασκεδάσῃ δι' ἀορίστων ἐλπίδων καὶ ποιητικῶν ῥεμβασμῶν. Ἄλλ' οὕτω πρᾶττων ἐξώθει τὴν ταλαιπώρον κόρην εἰς κινδυνώδη καὶ ὀλισθηρὰν κλιτύν, δὲν ἦτο δ' ἐκείνη τοσοῦτον παιδίον, ὥστε νὰ μὴν ἐνόησῃ ὅτι διεκύβευεν οὕτω τὴν ἰδίαν

αὐτῆς τιμὴν ἴσως δὲ καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ βίου της.

Ἡ μοῖρα, ἣτις εἶνε λίαν ἐνεργὸς εἰς τὰ δράματα ταῦτα, διότι ἡ ἐνεργεία της ἀπαντᾷ συνήθως ψυχὰς προδιατεθειμένας νὰ ὑποστῶσιν αὐτήν, ἔπραξεν ὅτι ὁ δοῦξ δὲν ἐτόλμα νὰ πράξῃ.

Ἐπεταί συνέχεια.

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΗΜΩΝ ΣΧΟΛΕΙΑ

[Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 463]

Ἄλλη μάστιξ τῆς δημοτικῆς ἐπαιδεύσεως εἶνε τὸ ἀμέθοδον τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ ἀκατάρτιστον τῶν διδασκάλων, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην συναισθησιν τῆς ἱεράς αὐτῶν ἀποστολῆς ἐχόντων.

Ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας (τοῦ χωρίου Ἀγραφῶν) γράφει ὁ κ. Παπαμάρκου, ὑπάρχουσι θραῖνα τινὰ κακὰ ἐπὶ τούτων κάθηται 33 μαθηταὶ ῥυπαρώτατοι, ἀηδέστατα ἀπόζοντες, τέλεον ἀνάγωγοι, ἐπιτηδειότητα τινα μόνον ἐν τῇ ἀριθμητικῇ καὶ τῇ γραφῇ κεκτημένοι· ὁ τρόπος τῆς ἀναγνώσεως εἶνέ τι παράδοξον. Τοιοῦτό τι οὐδέποτε μέχρι τούδε ἀπήντησα κατὰ τὸν πολυχρόνιον διδασκαλικόν μου βίον ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις. Ἀνάλογόν τι τούτου συμβαίνει ἐν τοῖς τῶν κατωτάτων τάξεων τῶν Ἰουδαίων ἐλεεινοτάτοις σχολείοις. Δ' ἐρρίνου καὶ συρομένης καὶ μονοτόνως ἀπηχούσης μεγάλης φωνῆς ἀναγιώσκουσι οἱ πρὸς τοῦτο πρῶτον ἐπιμελῶς καὶ σφόδρα γελοῖως κατασχηματιζόμενοι μαθηταὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀτέχνων καὶ βαναύσων ἐκείνων ἱεροψαλτῶν, οἵτινες ἀλαζονικώτατα παρασκευαζόμενοι ὅπως τὸ « εἰς τὸ βεῦμα τῆς ζωῆς μου » ψάλωσι, ἀηδῖαν τοῖς παρισταμένοις ἀκροαταῖς οὐ σμικρὰν προξενούσι.»

Ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης ἐν τῇ ἐξαιρέτῳ αὐτοῦ περὶ τῶν σχολείων τῆς ἐπαρχίας Βώλου ἐκθέσει ἐπάγεται τὰ ἑξῆς:

« Περὶ δὲ τῶν πλείστων ἐκ τῶν λοιπῶν σχολείων, ἂν κατὰ μέρος θέσωμεν τὰ γραμματοδιδασκαλεῖα περὶ ὧν οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γίνηται, δυνάμεθα ἀπολύτως νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ ἐξ αὐτῶν ἀπολυόμενοι παῖδες, ὡς ὁ ἀλλαντοπώλης τοῦ κωμικοῦ, οὐδὲν ἐπίστανται

πλὴν γραμμάτων καὶ ταῦτα μὲν τοι κακὰ κακῶς.

Διότι κυρίως μόνον ἀνάγνωσιν διδάσκονται εἰ παῖδες καὶ ταύτην ξηρὰν, μονότονον, ἄψυχον, ζῆνον ὑποκρίσεως, καὶ ἐκτὸς τῆς ἀναγνώσεως ὀλίγην γραφὴν ἀλλ' ἄμορφον καὶ ἀφιλόκαλον. Εὐτυχεῖς δ' οἱ μαθηταὶ ὅσοι σὺν τούτοις ἀποκομίζουσι μετὰ τοῦ ἀπολυτηρίου καὶ ἐφόδιον μαθηματικῶν γνώσεων ἐπαρκῆς εἰς πρόχειρον καταστιχογραφίαν, διότι ὀλίγιστα γινώσκουσι νὰ ἐκ-

τελῶσιν ἀπταιστως τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς.

«... Ὡς ἱκανῶς ἐνδεικτικὸν διδασκαλικῆς ἀπειροκαλίας σημειοῦμαι ὅτι ἐν τινι σχολείῳ ἠκουσα ἀπαγγελλόμενον ἐν ποίημα τοῦ μακαρίτου Σκόκου, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ὀθωρα, ὅστις ὡς ἀπῆτει ἡ περίστασις, εἶχε βαπτισθῆ εἰς Γεώργιον μὲ μεγάλην θυσίαν τοῦ μέτρου. Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ ἡ πάσχουσα Ἑλλὰς ζητεῖ τὴν ἀρωγὴν τοῦ Βασιλέως:

Τὸν βασιλέα θεωρεῖ ζητεῖ νὰ πλησιάσῃ.

Ἐμπερδευμένη ἔβρισκεται εἰς θάμνους καὶ εἰς δάση.

«... Ὅπως ὤμεν δίκαιοι ὅμως ἀνάγκη ν' ἀποδώσωμεν τὴν ἔλλειψιν ταύτην (περὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν κορασιῶν) οὐχὶ πάντοτε εἰς τὴν ἀνικανότητα τῶν διδασκάλων ἀλλ' εἰς τὸ ἀμέθοδον τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ Ἀρσακείῳ, ὅπου αὐταὶ ἐκπαιδεύονται. Διότι καὶ αὐταὶ αἱ ἀριστεύουσαι τῶν διδασκάλων ἀκολουθοῦσιν ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν καὶ αἱ ἀνίκανοι μέθοδον ἢ μᾶλλον ἀμεθοδίαν. Διὰ τοῦτο οὐδαμῶς ἐξεπλησσομένη βλέπων κορὰσια δυνάμενα νὰ ἐπαναλάβωσιν ἀπταιστως ἀπὸ στήθους ὀρθοῦς κανόνων τῆς γραμματικῆς ἢ τοῦ συντακτικοῦ, ἀνίκανα δὲ νὰ ἐφαρμόσωσι καὶ τοὺς ἀπλουστάτους αὐτῶν, μένοντα ἀναυδα ὑδάκι ἠρωτῶντο περὶ τινος ἱστορικοῦ θέματος, περὶ οὗ ἠδύναντο ἔπειτα τροχάδην ν' ἀπαγγείλωσι ἀπὸ στόματος ὀλοκλήρους σελίδας ἐκ τῆς ἱστορίας των εἰς τὸν γινώσκοντα νὰ ἐρωτᾷ αὐτὰ κατὰ τὸν ὠρισμένον τρόπον ἢ μετὰ κωμικῆς ἀκρβείας ἐπαναλαμβάνοντα ἐπὶ λέξει τὸ κείμενον ἐγγχειρῖδιου τινὸς οἰκιακῆς οἰκονομίας, ἐρωτώμενα πῶς γίνεται ἡ μπουγάδα ἢ πῶς βράπτεται ἡ ἀπαρωβελοριά.»

Ἐκ τῶν διδασκάλων, γράφει ὁ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν ἐπαρχιῶν Λαρίσης καὶ Ἀγυιάς ἐπιθεωρήσας κ. Π. Π. Οἰκονόμου, ὅλοι νομίζουσι ὅτι ἡ ἄνους ἀνάγνωσις, ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ σχολείου. Εἰς τὰς ἀπλουστάτας ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἐκ τριῶν παῖς ὁ μηδέποτε εἰς τὸ σχολεῖον πατήσας γελῶν ἀποκρίνεται, οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων Θεσσαλίας ἴστανται χάσκοντες ὁ δὲ διδάσκαλος θεᾶται ξηροκαταπίνων.»

«Ὡς πρὸς δὲ τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ ἀθλιότης καὶ ἡ αὐτὴ ἀδεξιότης εἰς τὸ διδάσκειν καὶ παιδαγωγεῖν.»

«Οἱ πλείστοι τῶν διδασκάλων, σημειοῦται ὁ κ. Χ. Πούλιος, ὑπὸ ἐπιτροπῶν χειροτονηθέντες τοιοῦτοι, οὐ μόνον ἀγράμματοι εἰσι, ἀπαιδαγωγῆται καὶ ἀδαεῖς τοῦ διδασκαλικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ λίαν ὀκνηροὶ καὶ ἀμελεῖς ἐν καὶ μόνον κατορθοῦντες διὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ τῶν βραδισμῶν: οἱ μαθηταὶ αὐτῶν νὰ μαθηθῶσιν τὰ διὰ φορα τοῦ σχολείου μαθήματα ὡς ἄλλοι ψιττακοὶ